

Bij de bladverliezende coniferen is meer keus dan velden denken. De onbekende *Pseudolarix* is zo'n verrassing. De boom heeft zachtgroen loof en een gouden herfstverkleuring en hoort daarmee tot de mooiste naaldbomen. Desondanks wordt deze conifeer slechts incidenteel aangeplant.

Tekst en fotografie: Emiel van den Berg

Omdat ze allebei in de herfst hun naalden laten vallen, nemen zowel de bekende *Larix* als de veel minder bekende *Pseudolarix* een aparte plaats in binnen de familie van de den-achtigen, de Pinaceae. Andere familieleden als bijvoorbeeld *Abies*, *Cedrus*, *Picea* en *Pinus* zijn allemaal wintergroen. Bekende bladverliezende coniferen als *Metasequoia* en *Taxodium* behoren overigens tot een andere familie; de Cupressaceae.

Pseudolarix is een monotypisch plantengeslacht wat wil zeggen dat er slechts één soort is; *P. amabilis*. Vroeger heette de plant *P. kaempferi*. De wetenschappelijke naam *Pseudolarix* verwijst naar de verwantschap met *Larix* en betekent letterlijk 'op *Larix* gelijkend'. Vanwege de opvallende goudgele herfstverkleuring heeft de conifeer als Nederlandse naam goudlork gekregen. *Larix* heeft als Nederlandse naam lariks of lork. Een verschil tussen *Larix* en *Pseudolarix* is dat *Larix* een slankere en meer transparante habitus heeft. Daarnaast bestaan de kegels bij *Pseudolarix* uit vlezige driehoekige schubben en vallen die kegels bij het rijpen uit. *Larix* is duidelijk herkenbaar aan de oude kegels die vaak meerdere jaren aan de takken blijven hangen.

OOST-CHINA

P. amabilis is een bladverliezende grote boom die van nature in China groeit. Halverwege de 19de eeuw was de bekende Engelse plant-hunter Robert Fortune daar op reis en zag hij dwergvormen van deze boom in aangelegde tuinen. Zoekend in het bergachtige kustgebied van Oost-China kwam hij oog in oog te staan met grote exemplaren van de oorspronkelijke soort. Soms exemplaren van wel 40 meter hoogte. In 1852 liet hij de eerste kleine exemplaren richting Engeland komen en inmiddels is de boom bescheiden ingeburgerd in Europa waar hij tot circa 15 meter hoogte kan uitgroei-

Pseudolarix amabilis

Pseudolarix, een onderschatte bladverliezende conifeer

en. De goudlork vormt hier een opvallend brede, piramidale kroon met wijd verspreide takken die eerst iets doorbuigen en daarna aan de uiteinden weer wat omhoog komen. De boom heeft twee soorten twijgen; dunne, eindstandige langloten - die jaarlijks flink groeien - en gedwongen knotsvormige korte loten die jaarlijks slechts enkele millimeters in lengte toemen. Op de eerste groeien de naalden alleenstaand en zijn deze spiraalsgewijs gerangschikt, op de tweede staan de naalden in zogenaamde kortloten in bundels gegroepeerd. Eigenlijk zijn deze kortloten hele korte zijtakjes. Als de boom kaal is vallen de kortloten goed op, ze zien er uit als knoppen maar zijn dat dus zeker niet.

De naalden van *Pseudolarix* voelen opmerkelijk zacht aan. Ze worden tot 6 cm lang - langer dan de naalden bij *Larix* - en voelen zacht en zeker niet scherp aan. De zomerkleur is 'voorjaarsgroen' en in de herfst verandert die naar diep goudgeel tot oranjegeel. Opmerkelijk is nog de roodbruine bast bij oude bomen.

EENHUIZIG

Pseudolarix is eenhuizig wat wil zeggen dat elke boom zowel een mannelijke als vrouwelijke bloeiwijze heeft. Beide zijn onopvallend. Elk voorjaar verschijnen de mannelijke bloemen

aan de onbebladerde kortloten. De alleenstaande vrouwelijke bloemen bevinden zich aan de uiteinden van de bebladerde twijgen. Vrouwelijke bloemen groeien na bevruchting uit tot korte, brede kegels van circa 6 cm lang en 4,5 cm in doorsnede. Die kegels hebben eerst nog dezelfde 'voorjaarsgroene' kleur als de naalden, maar eenmaal rijp kleuren ze roodbruin en verhouten ze ook. Wanneer de kegelschubben naar buiten buigen vormt zich een rozetachtig geheel. Ook bij de kegels worden de verschillen met *Larix* duidelijk zichtbaar want de kegels bij *Larix* zijn smaller en de schubben meer naar het hart gericht. Wat betreft de standplaats houdt *Pseudolarix* van een warme plek, liefst in de zon en beschermt tegen snijdende wind. Lichte schaduw wordt getolereerd. De bodem moet voedselrijk zijn want gebrek aan voedingsstoffen kan tot geelverkleuring van de naalden leiden. Aan kalk heeft de goudlork een hekel. Geef de boom in verband met de breed horizontale vertakking en van top tot teen gevulde kroon voldoende ruimte zodat hij zich vrij kan ontwikkelen. Vanwege deze habitus is *Pseudolarix* vooral geschikt als solitair in parken en grote tuinen. Zijn winterhardheid is prima; de boom groeit nog probleemloos in voormalige Oostbloklanden als Polen en Hongarije.